

21 juli 1972

WAARDEN UIT HET ONDERBEWUSTZIJN

Goedenavond, vrienden.

U weet, dat wij niet alles weten. U weet, dat wij niet onfeilbaar zijn. U bent dus bereid kritisch na te denken over alles wat gebracht wordt. Op deze avond moeten wij een meer geestelijk onderwerp bespreken:

WAARDEN UIT HET ONDERBEWUSTZIJN

Achter je waakbewustzijn, het besef dat je elke dag gebruikt, schuilt het onderbewustzijn, een eigenaardig vergaarbekken van herinneringen, indrukken die deels verzwakt of verdrongen zijn, in andere gevallen niet bewust werden opgenomen.

Wanneer wij ons bezig moeten houden met alle verdrongen skeletten van ervaring die ergens in kleine cellen van de hersenkas zijn weggeborgen, zouden wij avonden door kunnen praten zonder veel te bereiken buiten schandaal roddels. Van meer belang voor de mens is datgene wat hij opneemt, zonder dit te weten of te beseffen. Want indien men daarover opeens zou beschikken zou men, dankzij dit onderbewuste weten, wel eens voor zich wonderlijke waarden en mogelijkheden kunnen ontdekken.

Wanneer u droomt, zo is in die droom vaak een reeks van belevingen aanwezig, die toch met de werkelijkheid wel ergens verwant lijken te zijn. Er zijn dromen bekend, waarbij mensen vooruit liepen op gebeurtenissen: zij droomden iets, wat later kenbare waarheid werd. Er zijn ook dromen bekend, waarbij mensen iets op afstand zagen gebeuren, zoals er ook dromen bestaan waarbij de dromer opeens weer in contact komt met mensen die al lang dood zijn en mogelijk reeds lang geleden door hem werden vergeten. Verder kennen wij nog andere droomvormen, zoals bijv. de symbooldromen. Om het kort te stellen: de droomwereld van de mens bevat heel wat onverklaarbare elementen. Deze elementen blijken in het waakbewustzijn vaak niet aanwezig te zijn, zodat men zal moeten aannemen dat dezen uit het onderbewustzijn stammen. Je mag niet vergeten dat bij het dromen sprake is van een werking van de hersenen. Indien er in dromen waarden voorkomen die niet herkenbaar tot het waakbewustzijn behoren, zo moeten wij aannemen dat toch het geheel van het gene door u innerlijk als een soort visuele en auditieve hallucinatie beleefd wordt, ergens uit de hersenen moet stammen, althans mede daarin aanwezig moet zijn.

Ik stel nu enkele punten. U hoeft deze natuurlijk niet zonder meer te aanvaarden. Maar indien u dit onderwerp interesseert, zo kunt u dezen misschien als werkhypothese gebruiken.

Punt een: De mens constateert veel meer dan hij in het kader van zijn eigen redelijk en emotioneel beseffen zich toestaat te constateren. Dientengevolge beschikt hij steeds over een veel uitgebreidere ervaring en kennis dan hij ooit bewust tot uiting kan brengen.

Ofschoon het punt volgens mij in zich duidelijk genoeg is, wil ik enkele voorbeelden geven:

Iemand wordt onder hypnose gebracht en blijkt dan in staat om op bevel de personen van een vergadering, die hij bijwoonde, te beschrijven. Er waren rond 300 personen daar aanwezig, beschreven worden er ruim 200 en wel op een wijze, waardoor zij zonder meer te identificeren zijn. Deze proef werd genomen in Boston.

Een ander voorbeeld: Iemand wordt onder hypnose gebracht.

Alweer is er dus een uitschakelen van het waakbewustzijn, een verandering van de verhouding buitenwereld, Ik, plus een verhoging van de bewustzijnsdrempel. De proefpersoon krijgt de opdracht precies te vertellen wat hij in een bepaalde periode op die dag gezien heeft. De man citeert onder meer de inhoud van bladzijden van een opengeslagen boek dat hij in het voorbijgaan in een uitstalkast heeft gezien, een proef die genomen werd te Parijs.

Deze voorbeelden maken wel duidelijk dat er door de mens heel wat meer gegevens worden opgenomen dan door hem gerealiseerd, bewust erkend worden. De proeven tonen aan - en ik zou nog heel wat meer van dergelijke proeven aan kunnen halen - dat de opgenomen waarden terug te brengen zijn, althans grotendeels, en wel op het ogenblik dat de correctieve factor van het bewuste denken en het opgelegde Ik-bewustzijn - het beeld van eigen ego, dat men heeft - wegvallen.

Punt twee: Er zijn in de wereld een groot aantal invloeden die niet direct kenbaar zijn voor de zintuigen. De mens neemt echter niet alleen waar en interpreteert niet alleen aan de hand van waarnemingen met de gekende zintuigen, maar blijkt daarnaast gebruik te maken van verschillende gevoeligheden. Hij is zich daarvan niet bewust. Door zijn gevoeligheid is hij in staat niet stoffelijke indrukken op te vangen en te verwerken. Onder niet stoffelijke indrukken moet men hiermede telepathische impulsen, stammende van anderen, worden begrepen. Ook hier spreekt naar ik meen, de stelling wel voor zich.

Het is echter altijd weer gevaarlijk aan te nemen dat de mens extra zintuigen heeft, bijv. een zesde, desnoods zevende, achtste en negende. Want dan wijk je af van hetgeen stoffelijk en biologisch vaststelbaar is. Toch weten wij wel dat de mens bepaalde zaken "aanvoelt" wanneer dezen niet bewust zintuigelijk ervaren kunnen worden. Vele mensen blijken in staat een "sfeer te proeven", zodat zij bijv. in een kamer waarin kort voor hun komst ruzie is geweest het gevoel hebben, dat er spanning is, dat de ruimte duf en dor is. In andere gevallen blijken bepaalde plaatsen zonder aanwijsbare redenen gevoelens van opgewektheid en vreugde te doen rijzen, terwijl later kan worden nagegaan dat er mensen met vreugdige ervaringen aanwezig zijn geweest in het verleden. Zowel positieve als negatieve invloeden kunnen kennelijk soms honderden jaren bewaard blijven en door een daarvoor gevoelig mens waargenomen en herbeleefd worden.

Belangrijk is dat de mens dergelijke dingen constateert zonder dat de bekende vijf zintuigen daarbij een rol zouden kunnen spelen. Het is aannemelijk dat deze extra gevoeligheid mede aansprakelijk is voor reeksen van verschijnselen die moeilijk te verklaren zijn. Het spiritisme is er één van. Ik wil hierbij opmerken, dat het spiritisme in zich onverklaarbaar is, omdat het niet werkelijk bewijsbaar is. Men kan aannemen dat er ergens geesten zijn, maar kan men niet bewijzen dat zij werkelijk bestaan. Aan de andere kant geven diezelfde geesten soms heel eigenaardige boodschappen door. Zelfs hier kunt u dat wel eens een enkele keer meemaken. Er moet wel iets, een oorzaak hiervoor zijn. Maar wij weten niet werkelijk wat. Waar komt die inhoud, komen die boodschappen vandaan? Indien iemand je twee jaren te voren weet te vertellen wat er in een bepaald land zal gaan gebeuren, zo moet er toch ergens ook een kennis van dit alles bestaan. Er moet ergens een waarneming zijn.

Wij stellen nu, dat dergelijke waarnemingen inderdaad mogelijk zijn en soms door een persoon zelf gedaan kunnen worden - uittreding bijv. - danwel van elders op onkenbare wijze de persoon bereiken. Wij kennen overigens verschillende vormen van uittreding: in ruimte, in tijd, in ruimte en tijd en in de sferen. Mogelijkheden tot waarneming die volgens mij feitelijk bestaan. In enkele gevallen kunnen wij echter aantonen dat de gevoelige mens beelden weergeeft die door een ander op aarde ervaren worden. Hij geeft dan dus beelden enz. die voor een ander feitelijk bestaan door als zijnde een soort hallucinatie of visioen. Dit is meerdere malen aangetoond.

Op grond daarvan moeten wij in ieder geval aannemen, dat indrukken van de ene persoon naar de andere, kunnen worden overgedragen.

Waarom zou men dan aannemen, dat de zendende persoonlijkheid altijd in de materie zou moeten leven en bestaan? De bron zou evengoed een persoonlijkheid kunnen zijn die in een andere wereld of sfeer bestaat. Normaal komen dergelijke indrukken, ook wanneer zij wel ontvangen worden, niet in het bewustzijn naar voren. Zij worden eerst kenbaar wanneer wij te maken hebben met toestanden van verminderd bewustzijn, zoals bijv. bij trance, het spreken onder inspiratie e.d. Wat toch wel betekent, dat men de remmen, waarmee men voor zich en anderen een bepaald beeld van de eigen persoonlijkheid en van de wereld tracht te handhaven, uit het oog verliest. In dergelijke gevallen blijkt men in ieder geval opeens uit het onderbewustzijn te putten. M.a.w.: mediamiciteit berust niet alleen op het ingrijpen van anderen entiteiten, maar het totale bewustzijn, inclusief het onderbewustzijn, speelt altijd een rol.

Een derde punt: De mens reageert emotioneel. Voor hem is emotie gekoppeld aan het vaststellen van verandering. Er zijn emoties in een mens die niet verklaarbaar zijn aan de hand van uiterlijke omstandigheden. Daar echter voor de mens zowel beleven, erkennen, ervaring, zowel als emotionaliteit door het optreden van verandering bepaald worden - hetgeen aantoonbaar zou zijn, volgens mij - moeten wij aannemen dat elke verandering van emotionaliteit gepaard gaat met een verandering van invloeden, ook wanneer dezen stoffelijk niet constateerbaar zijn. Wat geleerd klinkt, maar bij enig nadenken toch wel betrekkelijk eenvoudig is. Ik geef u dit als een werkhypothese, maar ben zelf van de juistheid van het gestelde geheel overtuigd.

Er moeten dus werkingen bestaan die uw emoties invloeden. Ook al kunnen wij het bestaan van velen daarvan niet bewijzen, toch weten wij dat dezen bestaan. Ik denk hierbij bijv. aan de kosmische invloeden, invloeden vanuit de geest enz. Al deze zaken kunnen o.m. je humeur beïnvloeden. En dan kennen wij natuurlijk ook nog invloeden, die meer constateerbaar zijn, ook al kun je die niet altijd gemakkelijk en onmiddellijk aantonen. Zo blijkt een snelle verandering van lucht-elektrische potentialen bij de meeste mensen een reeks van emoties en vaak een zekere geladenheid tot stand te brengen. Toch zal men niet opeens zeggen: wat is de lucht nu elektrisch geladen of de lucht is zich aan het ontladen. Je bemerkt dit vaak niet eens, maar je reageert daarop wel degelijk.

Kennelijk hebben wij ook in dergelijke gevallen te maken met een onbewuste constatering, waarbij de totale reactie en emotionaliteit plus vaak daarmee geassocieerde voorstellingen, te herleiden zijn tot iets ergens diep in de mens en het menselijke denken. Wanneer ik weet dat in het onderbewustzijn van de mens een groot aantal invloeden werkzaam zijn, die niet materieel aantoonbaar zijn, zou ik mogelijk de zaak eens om kunnen draaien en stellen, dat het onderbewustzijn voor de mens het contact vormt met een wereld, groter dan die welke hij zintuigelijk en daarom ook redelijk pleegt te ervaren en te benaderen. De mens is deel van een groter geheel dankzij het feit dat zijn onderbewustzijn, het niet aan de dag tredende deel van zijn bewustzijn, wel aanvaardt, wat hij redelijk pleegt te verwerpen. Waarmede wij meteen een functie van het onderbewustzijn op een geheel andere dan de gebruikelijke hebben gesteld. Het is de brug tussen de kenbare wereld van de mens en de onzienlijke werelden, waarvan hij eveneens deel uitmaakt. Het is dan ook de brug tussen wetenschap en het occulte. Zaken, die enorm dicht naast elkaar liggen, maar gescheiden worden door een kloof die de mens credibiliteit, geloofwaardigheid noemt, maar die in wezen vooral voortkomt uit redelijkheid. Wetenschap is redelijk. Occultisme is redelijk in zichzelf, althans meestal, maar is niet redelijk wanneer het geplaatst wordt in een context van redelijk kenbare feiten. Het gaat vaak verder dan de rede kan aanvaarden, gaat a.h.w. boven de redelijke benaderingsmogelijkheden uit en interpreteert zowel feiten als mogelijkheden op een geheel andere wijze dan de stoffelijke ervaringen van de mens schijnen toe te laten.

Op het ogenblik dat geestelijke krachten op u inwerken zullen zij dit doen middels die delen van uw wezen, die niet onmiddellijk beheerst en geregeerd worden door uw eigen visie van redelijkheid en zullen zich uitdrukken in beelden, die wel tot uw persoonlijkheidsinhoud behoren, maar die niet gebonden zijn aan een bevestiging door uw voorstelling van de eigen persoonlijkheid.

Zodra een mens veronderstelt redelijk te denken, doet hij dit laatste wel: hij zoekt altijd weer feiten die zijn meningen, veronderstellingen omtrent eigen belangrijkheid, redelijkheid, belangrijkheid in de ogen van anderen etc. volgens hem zullen bevestigen en wijst vaak andere feiten af omdat zij in deze context niets betekenen of strijdig zijn met eigen visie. Het onbewuste kent een dergelijke redactie van ontvangen indrukken en feiten niet. Daarom is het voor u een zeer belangrijk deel van uw bestaan en bepaalt het sterker dan de rede uw relatie met de werkelijkheid, ook al beseft u dit meestal niet.

In het begin heb ik dromen aangehaald. Een droom is, zoals u zult weten, gebaseerd op associatief denken. Dit betekent dat één erkende indruk of een ervaren feit een verklaring eist, waardoor andere beelden hierdoor worden gewekt, die dan in vaak samenhangende en verklarende betekenis optreden, zodat een droomverhaal ontstaat. Bekende voorbeelden vinden wij bij de wekdromen. Iemand hoort de wekker aflopen, maar droomt dat dit de telefoon is. De verklaring kan voor hem dan liggen in flarden van bijv. een belangrijk gesprek dat hij op kantoor heeft gehad, waarvoor dan weer een reden wordt gegeven, In enkele ogenblik associeert men dus een geheel verhaal bij elkaar en ontwaakt toch nog voor de wekker is afgelopen. Iemand komt aan uw bed, beroert het voeteneinde. Uw hoofd gaat even omhoog, er ontstaat zo een evenwichtsverstoring die het Ik wil verklaren middels associaties en het resultaat is in vele gevallen een z.g. vlieg-droom. Voorbeelden die gekend en verklaarbaar zijn, maar die ons desondanks wijzen op de invloed die onbewuste indrukken en herinneringen op de mens kunnen hebben.

Nu meent u misschien, dat dit tot de droom beperkt blijft zodat de beïnvloeding daarna afgelopen zal zijn. Dit is niet waar: Iemand, die bijv. een nachtmerrie heeft gehad, zal langs associatieve weg innerlijk bepaalde onaangename belevingen hebben doorgemaakt. Het is bijna zeker dat hij voor een komende periode van kortere of lange duur door de droombeelden, die hij zich niet eens geheel herinnert, a.h.w. geconditioneerd zal zijn t.a.v. zijn reacties op de wereld. Iemand die gedroomd heeft, in zijn hemd door de straten te gaan, blijkt bijv. de daaropvolgende dag of dagen bijzonder gevoelig voor de mogelijkheid zich belachelijk te maken. Overigens een droom die nogal eens voor komt. Men kan natuurlijk stellen dat deze droom uiting geeft aan een stille angst zich belachelijk te maken, maar even vaak blijkt het een soort reactie op een bij waakbewustzijn optredend te groot zelfbewustzijn. In vele gevallen lijkt het wel er op dat het onderbewustzijn, middels de droom en andere inwerkingen, het waakbewustzijn a.h.w. compenseert en zelfs richt op een de wijze van reageren en streven.

De volgende stap in mijn betoog is nu niet zo heel vreemd meer. Ik stel dat de mens een wezen is met vele geestelijke voertuigen en een persoonlijkheid, die vele werelden omspannt. Ook dit is een theorie voor u, daar ik dit niet kan bewijzen, zelfs niet tot tevredenheid van mijzelf. Maar het feit dat ik nog leef, terwijl ik in uw wereld dood ben, doet mij aannemen dat deze onbewezen en onbewijsbare stelling een grote mate van juistheid omvat. Wanneer alle voertuigen inwerken op de mens die wij in de stof menen te zijn, zal de inwerking van de totale persoonlijkheid, gezien het voorgaande, wel plaats vinden middels het onderbewustzijn van de mens.

Waarmee ik probeer u duidelijk te maken, dat het onderbewustzijn volgens mij 't geheel van uw ervaringen omvat, zelfs die waaraan u niet meer wilt denken en de zaken die u nimmer bewust hebt waargenomen of geconstateerd, plus het geheel van uw geestelijke persoonlijkheid, plus nog het geheel van alle invloeden, die u van buitenaf bereiken. Waarmee ik een inhoud stel voor het onderbewustzijn, die de inhoud van het direct toegankelijke bewustzijn verre overtreft. Wat mij brengt tot de volgende stelling, die ik u verzoek eveneens als een werkhypothese te benaderen:

Daar de geest van het werkelijke Ik en het besef van het werkelijke Ik zich voor de mens slechts kan uitdrukken middels het z.g. onderbewustzijn, zal zijn onderbewustzijn steeds weer conditionerende optreden t.o.v. alles, wat de mens in zijn stoffelijke wereld is en doet. Zijn reacties op alles in zijn wereld zal mede door het onderbewustzijn worden bepaald, ook al erkent hij dit veelal niet.

Hierdoor zal hij in zijn stoffelijk leven steeds weer gebracht worden tot het zoeken van oplossingen voor zijn problemen en streven naar harmonieën in zijn stoffelijk bestaan, die niet in overeenstemming zijn met hetgeen redelijk wenselijk voor hem wenselijk schijnt, Hij wordt tot deze afwijking van een redelijk patroon gebracht door impulsen die hij zich niet kan verklaren. Zijn innerlijk brengt hem er toe de grenzen der redelijkheid voortdurend weer te overschrijden. In deze overschrijding komt dus de totale persoonlijkheid steeds weer aan het woord en kan waarmaken voor zich, wat voor de gehele persoonlijkheid belangrijk is of wordt geacht, ondanks de mens, die in verband met opvoeding, milieu e.d. beperkt en geconditioneerd blijft.

Wat mij een leuke stelling lijkt te zijn, die bovendien nog maar een heel kleine stap eist om te gaan zeggen: Daar het totale Ik voortdurend dirigerend optreedt voor het stoffelijke ego - zij het middels het onderbewustzijn - mag worden aangenomen dat het stoffelijke ego in feite een voertuig vormt van het geestelijk Ik en wat meer is, ongeacht de in het voertuig ingelegde of ingebouwde gedragsregels, voortdurend zal moeten verantwoorden aan de noden en wil van het totale Ik. Laat ons eens zien, wat de juistheid van deze stellingen zoal betekenen kan. In uw leven komen steeds weer vele zaken voor, waarmee u het niet eens bent. Vele voorbeelden zijn te geven van werkingen en invloeden, die tegengesteld zijn aan het bewust nagestreefde doel.

Een zeer bekend en geciteerd voorbeeld is het verhaal van Antonius in de woestijn. Zodra de mens ernstig probeerde weer eens echt vroom te zijn, zag hij van alle kanten blote gestalten op zich afkomen. Waarop hij sprak: hier is de duivel en begon met deze te worstelen. Maar dat die duivel in zijn eigen bewustzijn schuilging, is wel duidelijk. Duidelijk komt hier naar voren, hoe de totale persoonlijkheid van een mens de stoffelijke wil en de redelijk emotionele concepten van die mens ongeldig kan maken. Ik noem geloof in dit verband een emotioneel redelijk concept, omdat geloof wel emotioneel bepaald wordt, maar dan verder geheel redelijk wordt uitgewerkt.

Het gevolg was natuurlijk voor Antonius een voortdurende strijd, maar de ervaringen die hij bij een meer beantwoorden aan zijn werkelijke aard mogelijk in feite gehad zou hebben, heeft hij, kennelijk door het afwijzen van bepaalde delen van zijn werkelijke persoonlijkheid en behoefte in de stof, nu in gedachten doorgemaakt en veelal in een intensiteit die die van een stoffelijk ervaren verre overtrof. Wat zijn reacties op de wereld en zijn innerlijk beleven en beseffen betreft, is de man dus, ondanks al zijn streven, niet aan zichzelf kunnen ontsnappen.

Naar ik aanneem bent u geen van allen heilig. Mogelijk enkelen wat schijn, maar heilig bent u niet. Voor u zou het dan ook nog duidelijker en ook nog meer aanvaardbaar moeten zijn dat er dingen door u werken die u niet beheersen kunt. Waarom wordt u soms, zonder kenbare reden, opeens onredelijk kwaad? Kwaad om kleine dingen, zaken die u anders niets zouden kunnen schelen? Het is in deze gevallen wel duidelijk dat u niet direct op de feiten zelf reageert, maar waarop reageert u dan wel? Is het een sfeer, is er sprake van een invloed die u niet bewust erkent? Is uw reactie mogelijk gericht tegen gedachten van een ander, die u niet kunt kennen, tegen een onzichtbare aanwezigheid, tegen een probleem, waaraan u bewust voorbij bent gegaan dan wel een mogelijkheid, waaraan uw bewustzijn steeds weer voorbij is gegaan, maar die u toch onderbewust constateert en met het onbelangrijke verschijnsel associeert?

Het is de moeite waard daar eens over na te denken. Ik behoor zeker niet tot degenen die stellen dat een mens zich maar altijd geheel uit moet leven, zoals hem dit toevallig te pas komt. Ik vind een dergelijke benadering van het leven wat dwaas, want de meeste mensen die beginnen zich steeds weer geheel uit te leven, hebben geen leven en zeker geen lang leven, maar als zij bij ons komen, blijkt steeds weer dat zij geheel opnieuw moeten beginnen, dus een beetje bewust reageren en je beheersen hoort er in het leven voor mij heus wel bij. Maar wij moeten, volgens mij, toch wel verschil maken tussen dingen die wij stoffelijk bewust doen en de dingen die ons a.h.w. overkomen, waar wij niet bewust naar toe streefden en die wij dus ook niet konden beheersen. Anders kom je volgens mij in moeilijkheden.

Ik noemde zo-even die plotselinge impuls van verweer met zijn onredelijke reacties. Er zijn natuurlijke andere impulsen en reacties denkbaar. Later zeg je dan tegen jezelf: mijn God, wat heb ik gedaan en waarom heb ik het gedaan? Dan maakt men zichzelf verwijten. Wat geen zin heeft en je daarom ook beter maar niet doet. Je mag natuurlijk je afvragen: wat heb ik gedaan? Want dat moet je weten. Waarom heb ik het gedaan? Natuurlijk mag je je dit afvragen want zo er een voor jou kenbare verklaring of oorzaak bestaat, is het goed daarvan bewust te worden. Maar als er geen kennelijke redenen te vinden zijn, dien je te zeggen: dit is kennelijk onvermijdelijk geweest voor mij. Ik zal dus verdergaan volgens mijn huidige bewustzijn. Ik maak mij niet druk over een begane fout, wanneer blijkt dat het Ik de omstandigheden die daartoe voerden niet kon beheersen. Maar wij gaan wel eerst even na of wij mogelijk die omstandigheden wel kenden en wel hadden kunnen controleren.

Ook emotionele drijfveren dienen wij bij een zoeken naar een verklaring te bezien. U kent dit wel: kinderen die van huis weglopen, terwijl zij eigenlijk helemaal niet zo graag hun thuis verlaten. Zij doen dit alleen maar, omdat zij hopen dat iedereen zich nu vol zorgen en angsten zal afvragen, waar het arme kind toch is en zo zich van de belangrijkheid van dit kind bewust zal worden. Zelf ken je soortgelijke situaties. Wanneer je je bijv. afvraagt, waarom je weggelopen bent of zo iets, zal het antwoord vaak moeten luiden: niet omdat ik dit werkelijk wilde doen, maar omdat ik anderen pijn wilde doen. En dan volgt: ik heb er zelf de meeste pijn van gehad, dus moet ik dit niet meer doen, Wat een logische conclusie is. Stel echter, dat je op weg bent met een bepaald plan, maar door een impuls opeens van uw weg afwijkt. U komt zo aan een geheel andere plaats dan uw uiteindelijke bestemming. Wanneer je je nu afvraagt, waarom je dit zo gedaan hebt, zul je vaak geen zinnige reden kunnen geven. De werkelijke reden is kennelijk een emotionele geweest, waarvan je de achtergronden niet meer kunt achterhalen. Dan heeft het geen zin het je moeilijk hierover te maken. Wel kun je er voor zorgen dat je van de nu ontstane situatie het beste maakt, wat maar mogelijk is. Geen schuldgevoelens dus, geen zelfbeklag, geen pogingen om terug te keren tot een oude situatie, maar een aanvaarden van hetgeen ontstaan is op zo positief mogelijke wijze. Door zo te reageren geef je je geest een betere kans mee de stof te besturen. Bovendien zijn de gevolgen meestal zeer aanvaardbaar.

Ik gaf enkele voorbeelden. U zult voor uzelf heel wat meer voorbeelden uit eigen leven kunnen vinden om mijn stellingen te illustreren en zelfs aanvaardbaar te maken. Wanneer u t.m. eerlijk bent tegen uzelf. Anders zegt u, dat u een voorziende blik had of zo. Want er zijn heel wat mensen die een stommeit uithalen die toevallig goed afloopt en dan beweren dat het te danken is aan hun buitengewoon inzicht, dat zij zo gehandeld hebben. Men haalt zakelijke blunders uit en wanneer het dan toch nog goed afloopt, roemen zij op hun zakelijk inzicht. Dit moet je natuurlijk niet doen. Wel moet je leren beseffen dat in je leven andere dan zuiver redelijke invloeden een grote rol spelen. Beseff dat je in je leven vaak, juist wanneer het om belangrijke zaken gaat, door een impuls tot het kiezen van een bepaalde weg of oplossing wordt gebracht, zonder dat je op dat ogenblik een reden voor je beslissing kunt geven.

Dit betekent niet, dat u nu maar moet gaan wachten tot er een impuls op komt duiken. Elke mens moet bewust en strevend leven volgens eigen rede en beste inzicht. Maar komt er opeens een impuls en overheerst zij u, dan is dat niet iets wat je zonder meer dient te bestrijden en ongedaan te maken. Wanneer iets impulsief gebeurd is, dan zullen wij eerst eens na moeten gaan wat er eigenlijk gebeurd en veranderd is en naar het waarom zoeken. Is er geen reden, geen waarom te vinden, dan is het gebeuren kennelijk iets dat voortkomt uit eigen geest en eigen leven. Het is dan onvermijdelijk een noodzaak geweest. Het is dan ook een ervaring die geestelijk belangrijk was, een reactie op waarden die je nimmer bewust had kunnen zien of kennen.

Wie zo kan redeneren, leeft al heel wat juister, gemakkelijker, beter. Impulsiviteit is veelal voor de geestelijke en vaak ook voor de stoffelijke ontwikkeling van de mens van belang. Toch zijn er heel wat mensen die hun impulsen niet durven volgen, omdat zij bang zijn voor gek te staan of voor de gek te worden gehouden.

Soms heeft een mens het gevoel: wanneer ik dit zieke kind nu eens de hand op het hoofd zou leggen, zo zou het in slaap vallen en de koorts zou weggaan. Mogelijk zal men dan eens aarzelend het kind over het hoofd aaien. Maar bewust genezing willen brengen doet men zelden. Want dan zouden anderen weten dat je probeert te genezen en anderen zouden dan boos kunnen worden of je uitlachen, wanneer er geen resultaten komen.

Er zijn mensen die het gevoel hebben dat het beter is een bepaalde trein of tram voorbij te laten gaan en een volgende te nemen. Enkele malen, wanneer er een ongeluk met de betrokken voertuigen gebeurt, zullen mensen over die gevoelens vertellen en beweren: er was iets wat mij tegenhield. De meeste mensen zullen echter dergelijke voorgevoelens opzij zetten. Want in het verleden is bij dergelijke impulsen toch ook niets bijzonders gebeurd? Zij beseffen kennelijk niet, dat de oorzaak van dergelijke gevoelens niet noodzakelijk gevaar behoeft te zijn, maar dat er even goed sprake kan zijn van een sfeer die je afstoot, doodgewoon omdat er iets is, waarvan je voelt dat het niet bij je wezen past, of zou je door het volgen van de tram of trein nemen iemand ontmoeten, die voor jouw belangrijk zou kunnen zijn.

Dergelijke impulsen staan bijna altijd in verband met uw onderbewustzijn en brengen meer door u ongekende feiten in het spel en meer van uw eigen persoonlijkheid tot uiting dan u zo oppervlakkig zou denken. Besef in de eerste plaats dat je onderbewustzijn niet liegt. Dat doe je alleen meer bewust en meestal zelfs goed, vooral wanneer je tegen jezelf hebt. Tegenover anderen maak je bij het liegen nogal eens fouten. Je onderbewustzijn geeft een werkelijk beeld van je behoeften en beweegredenen. Het geeft werkelijk een indruk van hetgeen je geestelijk bent en tot stand zou willen brengen, zo goed als van de achtergronden van alles wat je eens geleerd hebt, maar bewust reeds vergeten bent. Kortom: een groot deel van uw werkelijke Ik is in het onderbewustzijn aanwezig en de werkingen daaruit, hoe zij zich ook manifesteren, dienen wij ernstig te nemen. Zij zijn voor ons belangrijk.

Ik geef u nu de kans commentaar te leveren, of vragen te stellen.

Vraag: Is het onderbewustzijn een grote voorraadschuur, zodat je alleen maar even hoeft te wachten en alles wat je zou willen weten, komt weer naar boven?

Antwoord: De zaak ligt wel enigszins anders. Wij hebben een aantal herinneringen die wel voor het waakbewustzijn toegankelijk zijn, maar die toch betrekkelijk zwak zijn. Op het ogenblik, dat wij ons inspannen om een dergelijke herinnering naar voren te brengen, blokkeren wij gelijktijdig de beantwoordende impuls. Door concentratie maken wij het ons dus in feite onmogelijk de zwakke herinnering - een zin, een beeld, een naam die wij toch dienen te kennen - bewust en actief te weten. Zolang de inspanning, om je te herinneren, duurt, komt het ene woord niet of onjuist. Zodra de inspanning wegvalt en daarvoor in de plaats een ontspanning optreedt, meestal doordat je ergens anders mee bezig bent, is de geblokkeerde herinnering weer toegankelijk en wordt zij vertraagd beseft. Hoe vaak komt het niet voor dat men zoekt naar een naam die men niet vinden kan, doorpraat en dan opeens opmerkt: je man, waar ik het zo even over had, heette x, woonde daar en daar en was toen geboren.

Vraag: Komt zoiets dus vanzelf weer boven? Ontstaat het?

Antwoord: Het komt niet, het is er altijd al geweest. Maar vooral zwakkere herinneringen of herinneringen die buiten de nu gevolgde keten van gedachteassociaties liggen, worden door pogingen tot concentratie vaak tijdelijk onderdrukt. Zij komen vertraagd op de voorgrond, wanneer de spanning wegvalt en wel doordat de keten van associaties die door de concentratie begonnen was, doorwerkt, ook al is men zich daarvan niet bewust. De tijd tussen het je herinneren en de concentratie ligt, kan enkele minuten bedragen, maar zelfs enige dagen belopen.

Met uw toestemming wil ik hieraan het volgende toevoegen: Wanneer wij gebruik willen maken van inhoud van ons gehele bewustzijn, zover dit maar mogelijk is, zullen wij ons als mens moeten aanwennen een vraag, onverschillig wat wij uit de herinnering terug willen brengen, zeer scherp te formuleren.

Daarna dienen wij ons de tijd te gunnen om ons te ontspannen, rustig overgaan op iets anders, Dan komen vaak na betrekkelijke korte tijd de antwoorden die wij nodig hebben als vanzelf in ons op. Dit niet, omdat wij zo kalm zijn, maar omdat wij het antwoord op vragen die wij duidelijk kunnen stellen, in de meeste gevallen reeds in ons dragen en nu wij ons ontspannen uit het onderbewustzijn de noodzakelijke gegevens middels een reeks van associaties toegang kunnen krijgen tot het waakbewustzijn.

Vraag: Waar komt eigenlijk inspiratie of intuïtie vandaan?

Antwoord: Een moeilijke vraag. U dacht misschien dat ik zou antwoorden dat deze zaken van de geest komen. Klaar en afgedaan. Maar dat is niet waar. Zelfs een gemeenschappelijk bewustzijn of bovenbewustzijn kan hierbij een rol spelen, omdat je omgeving je bepaalde feiten en stemmingen toe pleegt te spelen je zou dit als een soort vorm van hogere telepathie kunnen beschouwen. Het resultaat kan, omdat men de bron niet beseft, vaak nog het beste als een inspiratie worden aangeduid. Bepaalde meningen die algemeen heersen, zul je wanneer je met het voorwerp van die meningen geconfronteerd wordt, vaak intuïtief aanvoelen. Wat over de juistheid van de denkbeelden en gedachten natuurlijk maar weinig zegt.

Er zijn echter veel meer mogelijkheden. Onder inspiratie verstaat men over het algemeen: het werken met waarden die wij niet bewust bezitten. Het woord inspiratie zegt dus niets over de bron. Zij kan gelegen zijn in mensen die net als u in de stof leven. Het kan een kwestie zijn van telepathische overdracht, het kan een kwestie zijn van in het onderbewustzijn opgeslagen ervaringen of feiten. Het kan een kennis zijn die in de geest bestaat en aan u wordt overgedragen, maar evengoed een beseft in het geestelijk Ik, behorende tot vroegere levens.

U ziet wel dat de intuïtie en inspiratie vele verschillende oorzaken kunnen hebben, vaak spelen verschillende van die oorzaken bij het tot stand komen van de prestatie of het aanvoelen gezamenlijk een rol. Bij inspiratie is het resultaat veelal iets, wat verder reikt dan wij meenden dat eigen kunnen zou reiken. In vele gevallen is er zelfs sprake van kenbare overprestatie. De werkelijke bron kun je echter nooit geheel kennen en beseffen. Je kunt dus nooit zeker zeggen: deze inspiratie komt vanuit de geest. Je kunt ten hoogste stellen. Ik geloof dat een geest of een geestelijke meester mij deze prestatie mogelijk heeft gemaakt. Verder kun je nooit gaan.

Wat de z.g. intuïtie betreft: een groot deel daarvan is een vorm van zelfbedrog, ofwel het voor jezelf en anderen bevestigen van indrukken die je hebt opgedaan aan de hand van niet direct klaarlijklijke feiten. Wat u intuïtie noemt, kan dus zeer wel het resultaat zijn van stoffelijke indrukken die u hebt opgedaan, zonder dit afzonderlijk te beseffen. U ziet bijv. iemand die slecht geschoren is en afgetrapte schoenen draagt. Voor de rest ziet hij er netjes uit. De kans is groot dat u zult zeggen: die mens is niet betrouwbaar, mijn intuïtie zegt mij dit. Maar in werkelijkheid hebt u halfbewust enkele details gezien in het uiterlijk van die mens, waarop u reageert. U noemt uw reactie echter intuïtief omdat u de samenhangen niet bewust kent.

Maar op soortgelijke wijze kunt u ook een impuls uit de geest ontvangen die u zeggen wil: voor deze mens moet je oppassen en daarop moet je reageren. Het kan uit de geest zijn. Kan, maar moet niet. Want ook dit komt op dezelfde wijze naar voren en kan niet van andere bronnen onderscheiden worden. Voor de mens is het eenzelfde vaag gevoel: intuïtie. Indien wij, wanneer wij intuïtief iets aanvoelen of geïnspireerd zijn, steeds ook weer afvragen of dit wel redelijk is en er rekening mee houden, zonder ons hierdoor te laten domineren, zullen wij zowel geestelijk als stoffelijk grote resultaten kunnen behalen, omdat wij hierdoor in ieder geval gebruik maken van het geheel van onze gevoeligheden, het geheel van onze inhoud. En dat doen wij zeker niet, wanneer wij trachten iets alleen maar met de rede te benaderen.

Overigens dienen wij ons er wel van bewust te zijn dat wij heel veel vooroordelen en vooropgezette meningen hebben, die wij dan ook maar voor intuïtie uitkrijten, omdat wij dezen immers niet redelijk kunnen verantwoorden. Je laat je als mens ook vaak door uiterlijkheden misleiden en noemt dit dan ook bij gebrek aan redelijke argumenten intuïtie.

Daarom moet je wel rekening houden met intuïtieve erkenningen, maar daar niet zonder redelijk overleg en een poging de juistheid van de gevoelens te constateren, ingaan.

En nu zal ik mijn betoog eerst eens gaan voleinden. Over de inhoud daarvan moet u dan zelf naar eens nadenken, want u krijgt hier geen gelegenheid tot het verder stellen van vragen meer op deze avond.

Daar het onderbewustzijn, zoals reeds gesteld, de brug is die bestaat tussen de redelijke wereld van de mens en het geheel van de werkelijkheid, waarin hij leeft, mogen wij wel aannemen, dat het onderbewustzijn zeer belangrijk is. Elke uiting die middels dit onderbewustzijn ontstaat, zal dus voor de mens wel degelijk zinrijk zijn, of het nu een mededeling betreft over onszelf, onze innerlijke gesteldheid, dan wel een aanduiding omtrent de wereld buiten ons. Wij kunnen, zeker wanneer wij mens zijn, vaak moeilijk een onderscheid maken tussen datgene wat uit onszelf voortkomt en deel is van een persoonlijke werkelijkheid en datgene wat buiten ons in de wereld zal gaan gebeuren. Maar dat is niet zo belangrijk, als het wel lijkt. Wij houden er rekening mee, dat datgene wat wij aangevoeld of gedroomd hebben, als mogelijkheid bestaat. Wij nemen het dan ook als waarschuwing aan, zonder ons hierdoor geheel te laten leiden en bepalen. Dan blijkt voor de mens wel degelijk een mogelijkheid te bestaan om op den duur steeds meer van zijn geestelijk bewustzijn in zijn materie over te dragen. De geestelijke waarden en harmonieën komen dan veel sterker naar voren. De mens die in staat is een groot deel van zijn onderbewuste drijfveren en impulsen te beseffen, zo iets beseffende omtrent de inhoud van zijn onderbewustzijn met al zijn angsten, begeerten, haat-liefde verhoudingen en wat er nog meer bij te pas komt, zal op den duur ook in staat zijn de kosmos en de werkelijkheid, die achter alle veranderingen van tijd en ruimte verborgen is, voor zich te beseffen.

Ik heb heden het onderbewustzijn als uitgangspunt genomen. Een uitgangspunt kan alleen van belang zijn, wanneer het ons ook voert tot een bestemming. Daarom mijn laatste drie thesen waarover u dan maar eens verder na moet denken.

- Wanneer wij, hetgeen in ons onderbewustzijn ontstaat of dat, wat schijnbaar uit dit onderbewustzijn ontstaat ernstig nemen, zonder ons daardoor te laten beheersen, zullen wij in toenemende mate met onze innerlijke werkelijkheid en bepaalde meer geestelijke facetten van die werkelijkheid geconfronteerd worden. Hoe meer in het redelijke proces deze innerlijke werkelijkheid en bovenzinnelijke werkelijkheden een rol gaan spelen, hoe meer ook de grote werkelijkheid rond ons voor ons toegankelijk wordt en wij de tekenen daarvan in ons leven leren verstaan.

Ten tweede: Het benoemen van onze geestelijke krachten en capaciteiten, het personifiëren van bepaalde invloeden mag voor de emotie van de mens en zijn neiging tot redelijk aanvaardbare indeling van het al aantrekkelijk zijn. Toch moet men leren zo weinig mogelijk de dingen te personifiëren, dus als een persoonlijkheid met specifieke eigenschappen te beschouwen. Wij mogen en kunnen dit eerst terecht doen, wanneer een ervaring ons de persoonlijkheid reëel doet beleven en toont. Op het ogenblik dat wij invloeden en krachten een persoonlijkheid toekennen, zonder deze daarin zelf voortdurend te ontmoeten, hebben wij onszelf een projectie van een deel van het Ik opgelegd in de plaats van de werkelijk bestaande invloeden en krachten zoals dezen in en buiten ons bestaan, waarmede wij ons ook de mogelijkheid ontnemen, deze krachten en werkingen juist te beseffen, te gebruiken en er op te reageren.

Ten derde: Om innerlijk bewust te worden zullen wij moeten uitgaan van de wereld waarin wij bewust leven. Dankzij de mogelijkheid gebruikt te maken van de invloeden van het onderbewustzijn is het vaak mogelijk je eigen wereld a.h.w. te doen groeien, d.i. de zaken ruimer, zuiverder en ook duidelijker te overzien. Daarmede groeit dan ook de mogelijkheid tot bewustwording en innerlijke ontwikkeling. Het is dus niet zo, dat kennis zonder meer een ontwikkeling van het innerlijk mogelijk maakt. Zij kan hoogstens een hulpmiddel zijn. Wel is het zo, dat een mens die zijn wereld verwerpt, in zich nimmer tot een werkelijke bewustwording zal komen.

De mens echter, die de eigen wereld steeds juister en ruimer leert ervaren, zal ook innerlijk krachten erkennen en ervaren, waardoor hij zich van zijn innerlijke mogelijkheden en inhouden, zowel als van zijn krachten en mogelijkheden in de wereld, waarin hij leeft, bewust zal worden.

Met deze drie punten komen wij dan aan de pauze toe. Ik hoop dat hetgeen ik naar voren heb gebracht, bij u zo hier en daar de juiste snaar heeft beroerd. Ik hoop u ook duidelijk gemaakt te hebben, dat, zo wij het leven redelijk benaderen, daarbij inbegrepen alle niet redelijke factoren in ons eigen bestaan, zonder daarbij al het onredelijke of bovenredelijke zonder meer terzijde te schuiven, tot een bewuster leven, een bewuster beleven van onszelf moeten komen. Ik hoop u tevens duidelijk gemaakt te hebben dat langs deze weg een bewustere benadering mogelijk zal zijn van de tijdloosheid, waarvan wij volgens mijn geloof allen ergens een deel zijn.

Ik dank u voor uw aandacht.

ESOTERIE

KLEINE VERHALEN EN ANEKDOTES

Goedenavond, vrienden.

Het tweede deel van onze avond zal eveneens een geestelijk of esoterisch karakter dragen. Vergeef mij dat ik ook bij een benadering van dergelijke onderwerpen kleine verhalen en anekdotes gebruik. Dit is voor mij nu eenmaal de beste wijze om mij uit te drukken.

Er kwam eens iemand bij een zeer wijze hadji. Deze man was beroemd omdat, naar men zei, hij wonderen deed en alles wist van de leer en de wet. De man sprak nu tot de hadji: Zeg mij, hoe ik kan weten, wat waar is. Och, sprak de hadji, dat is doodeenvoudig. Elke keer wanneer je jezelf op een onwaarheid betrapt, dompel je jezelf een halve minuut onder water, steeds een halve minuut meer. Dus de eerste maal een halve minuut, de tweede maal een minuut de derde maal anderhalve minuut en zo verder. Ja, maar hadji, zo sprak de man, dan verdrink ik. Zeker, sprak de hadji. Maar wanneer dat gebeurt, weet je tenminste, wat waar is en wanneer het niet zover komt, leer je zoveel leugens onderscheiden, dat je de waarheid aardig zult benaderen.

Een wat vreemd verhaal misschien dat verteld werd op Bali. Maar niet zo heel erg vreemd. Want wij allen hebben, naar ik meen, de behoefte om toch vooral te weten wat waar is. Maar de waarheid is zo veelomvattend, dat je daar als mens of als geest niet zo één-twee-drie achter kunt komen. Wanneer wij elke maal, wanneer wij een onwaarheid bij onszelf ontdekken, onszelf daarvoor ook zouden willen bestraffen, zouden wij, naar ik vrees, gewoon geen leven meer hebben. Wij moeten dus proberen eerst eens te begrijpen, hoe een onwaarheid in de goddelijke waarheid zou kunnen bestaan.

Een collega van mij kreeg eens de volgende vraag: Broeder - want vele mensen zijn zo familiair tegen ons - men zegt dat wij de onwaarheid wel moeten erkennen, maar ons daar toch niet al te druk over moeten maken. Mijn collega antwoordde: Dit laatste, omdat alles wat onwaar is voor u, ergens anders waar kan zijn. Waarop de vraagsteller onmiddellijk in verweer kwam: Waarom is het dan niet waar voor mij? Nou, sprak onze vriend, wanneer je met een stuiver een snoepwinkel binnengaat - dat was in de oude tijd, toen een stuiver nog iets waard was - dan kun je daarmee vele verschillende dingen doen. Maar je kunt toch maar die ene stuiver uitgeven en meer niet.

Wij hebben een leven. Daarmee kunnen wij uit het geheel bepaalde krachten mogelijkheden verwerven. Dezen zijn dan onze waarheid. De rest kunnen wij niet krijgen, maar het is er wel. Stel nu dat wij dromen, dat wij die andere zaken hebben. Dan dromen wij iets, wat voor ons niet waar is, maar wat in het geheel van het bestaan wel waar is. Dromen wij hardop, dan heet dat vaak liegen.

Ik wilde u duidelijk maken dat wij wel moeten leven in de werkelijkheid van heden, maar ons niet te druk moeten maken over dingen die niet geheel waar zijn, zowel in ons denken als in het denken van anderen. Wat vandaag niet waar is, zou reeds morgen toch waarheid kunnen worden. Ik vond dit een schitterend antwoord. Nu ben ik van die collega toch wat gecharmeerd omdat hij zo vaak leuk uit de hoek kan komen, dus ik kan bevooroordeeld zijn. En als spreker op seances ontmoet je wel meer rare klanten.

Zo vroeg mij eens iemand: Hoe moeten wij nu wetenschappelijk bewijzen, dat de geest bestaat? Ik antwoordde: Om te bewijzen op wetenschappelijke wijze dat de geest bestaat, moet je afwijken van de praktijken van een wetenschap die uiteindelijk in uw wereld geheel is opgebouwd op materialistische opvattingen. Want alle wetenschap is in wezen gebaseerd op datgene wat in de materie ligt en de methoden die een materiële constatering zonder meer mogelijk maken. Om dus een wetenschappelijke benadering van de geest mogelijk te maken, zul je de eisen en opvattingen van de stoffelijke wetenschap geheel of grotendeels terzijde moeten stellen. Maar dan wordt uw geestelijke wetenschap weer niet door de stoffelijke wetenschap als wetenschap erkend en werk je dus als wetenschapsmens op wetenschappelijke wijze, zonder ooit een erkenning door de wetenschap af te kunnen dwingen van hetgeen je tot stand hebt gebracht.

U ziet, dat ook ik bij gelegenheid mijn mondje wel kan roeren. Maar zonder het geheel te willen zijn wij midden in de vraag terecht gekomen, wat nu waar en wat onwaar kan zijn. Dit is voor de mensen een heel groot probleem, dat niet alleen hogere, maar ook zeer mundane zaken omvat. Om u een voorbeeld te geven:

Op dit ogenblik wordt in Den Haag nagegaan, in hoeverre er gesleuteld kan worden aan het regeerakkoord. Maar het zijn geen ingrijpende wijzigingen die men beoogt. De vraag is nu in hoeverre dit waar is en in hoeverre dit onwaar is. Er zullen mensen zijn die, wanneer het voorstel komt, dit ontzettend ingrijpend zullen achten, terwijl anderen zeggen: ach kom. Het betekent alleen dat wij de dingen wat langzamer aan gaan doen, maar zo komen wij er dan ook veel zekerder. Ingrijpend of niet-ingrijpend wordt dus bepaald door de wijze, waarop je persoonlijk - of politiek - verplicht denkt. Met waar en nietwaar is het volgens mij ongeveer hetzelfde. Vele dingen zijn voor ons niet waar, omdat wij er nu eenmaal op een wijze tegenover staan, waardoor zij voor ons niet aanvaardbaar zijn. Zoals wij vele dingen waar zullen noemen, zonder dat dezen werkelijk geheel waar en juist zullen zijn, alleen maar, omdat zij toevallig passen bij wat wij al denken.

Juist daarom ben ik geneigd, wanneer vragen omtrent waar of nietwaar worden gesteld, te antwoorden: Mensen, laat ons daar nu maar niet al te zeer op ingaan. Vergeet niet dat wij met bepaalde punten de onwaarheid van iets menen te kunnen bewijzen, zij het mogelijk onvolledig, maar ligt in het bewijs van onze onwaarheid gelijktijdig weer een reeks termen die evengoed gebruikt zouden kunnen worden om iets als waar te bewijzen. Want iets wat werkelijk niet kan bestaan, maakt het ons moeilijk om zelfs maar aannemelijk te maken dat het niet werkelijk kan bestaan, omdat het uitgedrukt moet worden in dezelfde termen die iets aanvaardbaar maken en dus de waarheid of juistheid bevestigen. Op het ogenblik dat ik met redenen en feiten omschrijven kan waarom iets niet waar is, maak ik gelijktijdig ook duidelijk, hoe en onder welke condities het waar kan zijn. Wanneer ik het niet-bestaan van God wil bewijzen, moet ik dit in termen doen, waardoor ik tevens aantoon dat het bestaan van een God mogelijk is. En indien ik stel dat er een God bestaat en dit tracht te bewijzen aan de hand van allerhande feiten en verschijnselen, geef ik gelijktijdig argumenten die het een ander, met een andere interpretatie, mogelijk maken te concluderen, dat God niet bestaat.

De meeste mensen vinden dit onzeker-zijn wat vervelend en daarom de tweezijdigheid van vele argumenten niet willen beseffen. Ik vrees dat de mens van heden zover gekomen is, dat hij geen genoegen meer wil nemen met een zekerheid van de wieg tot het graf, maar het liefste een zekerheid zou kennen, die reikt van voor de wieg tot over het graf. Ik vraag mij echter wel eens af of de mens door zijn zoeken naar zekerheid niet veel verliest. Kijk maar eens naar uw eigen wereld: Hoe meer je zeker wilt zijn, hoe minder je waarlijk vrij kunt zijn.

Hoe minder je werkelijk vrij kunt zijn, hoe minder je ook jezelf kunt zijn. Hoe groter dus de zekerheid die je in het leven bezit, hoe groter de kans ook is, dat je in feite een robot wordt die alleen nog maar op bepaalde signalen kan reageren en geen werkelijke zelfstandigheid meer kent.

De mensen zouden het hiernamaals liefst ook in zekerheden vastleggen met een gegarandeerd programma: Zo heb je geleefd, dan kom je daar terecht en krijg je dat en dat receptiecomité. Zo in de stijl: wanneer ik dood ga, komt tante Emma en de hele familie mij afhalen. Dan gaan wij eerst gezellig even naar de overgangsfase, een soort wachtkamer en terwijl zij beneden de rommel opruimen, word ik ingewijd waarop ik het zomerland binnen mag gaan om voortaan tussen de vlindertjes en de bloemen rond te dartelen. Het is natuurlijk wel leuk, wanneer je dit gelooft. Maar is het ook werkelijk zo? Is het niet mogelijk, dat Emma toevallig verhinderd is en dat onze vriend Henri de dienst komt waarnemen. Dan zeg je toch niet: Gunst tante, wat bent u veranderd.... Elke voorstelling, die wij hebben van het leven na de dood, bindt ons maar, vooral omdat wij nu eenmaal geneigd zijn alles af te wijzen, wat wij niet kennen. Geestelijk schijnt een oud nederlands gezegde voor heel wat mensen te gelden: Wat de boer niet kent, dat lust hij niet. Iemand die tijdens het sterven en daarna, geconfronteerd wordt met toestanden en zaken, waarover hij niets geleerd heeft, zaken die hij niet in zijn geloof reeds kende, zal geneigd zijn dezen niet te aanvaarden. Daaruit kunnen echter heel wat moeilijkheden ontstaan.

Ik zou willen stellen: door te streven naar te veel zekerheid in het leven verlies je alles van waarde in het leven, alles, waardoor je jezelf in wezen vormt en geestelijk iets wordt. Je werpt de waarden van een persoonlijk bestaan weg voor de geborgenheid van een gemeenschappelijk zijn, dat je soms ternauwernood de kans geeft nog te leven. Wanneer je in het leven voortdurend avonturen ontmoet, wanneer je voortdurend moet worstelen om jezelf waar te maken en steeds weer worstelt om iets te vinden, wat voor jou innerlijk aanvaardbaar is, dan heb je een rijk leven. Dan is elk ogenblik dat je bestaat, toch weer rijk op een geheel eigen wijze. O, de kans is groot, dat je dan wel honger moet lijden soms. Maar dat hongerlijden inspireert je dan ook weer om te genieten van een wat beter voorziene dis enkele dagen later. Wanneer je alleen maar doet, wat anderen doen en alleen maar wilt denken, wat anderen denken, kom je nooit verder. In de geest is dit precies zo: Je kunt je ongetelde voorstellingen maken van het leven na de dood. Het vreemde daarvan is, dat de meesten daarvan ergens voor iemand waar zijn ook. Maar het is niet zeker dat hetgeen wij ons voorstellen, ook voor ons en zo waar zal zijn, Laat ons dan liever maar het avontuur op ons af laten komen. Het leven is een avontuur, de dood is een avontuur. Elk ogenblik brengt nieuwe ervaringen, nieuwe mogelijkheden, nieuwe krachten. Als je daar gebruik van maakt, kom je zeker verder. Laat mij u een historisch verhaal vertellen dat ik gehoord heb van iemand die pas rond een jaar dood is - dus in onze wereld nog een echt groentje.

In de rij voor de ingang van een zwembad stond een man die een kaartje had gekocht en nu naar binnen wilde. Hij was echter de zoveel duizendste bezoeker, zodat er verschillende heren naar hem toe kwamen en hem wilden tegenhouden, om hem bloemen en een gratis abonnement aan te bieden. Maar de man werd boos en wilde van dit alles niets weten. Hij wilde naar binnen en beweerde wanhopig dat hij al een geldig kaartje had. Het werd een hele rel en het kostte de betrokkenen heel wat moeite om de man duidelijk te maken, dat zij niets kwaads in de zin hadden, dat wat zij hem aanboden gratis was, dat hij de zoveel duizendste bezoeker was. De man had op zo iets niet gerekend en meende onmiddellijk dat er wel iets mis zou zijn wanneer niet alles verliep zoals dit gebruikelijk was.

Overigens: zoiets komt bij het sterven niet voor. Zelfs de mensen die al een geldig kaartje hebben voor het hiernamaals blijven, als het even kan, liever nog wat buiten staan en zijn dankbaar voor elk oponthoud, zelfs al is het bij ons heel wat aangener dan in Nederland in een openluchtzwembad.

Met dit verhaaltje wilde ik u duidelijk maken dat wij allen ergens dom zijn. Wij hebben een vooroordeel, een vooropgezette mening en daar klampen wij ons voortdurend aan vast. Zelfs wanneer wij in het leven inspiraties, bepaalde krachten krijgen etc., willen wij dit niet aanvaarden, want het valt buiten de regels die wij menen te moeten aanvaarden. In de maatschappij is het al precies zo. Hebt u nog nooit iemand horen zeggen: Ik werk daar niet graag, ik haat mijn werk, maar ik kan daar niet weggaan, want ik zit in het pensioenfonds? Die mensen die voortdurend naar hun pensioen hunkeren, omdat zij menen dan pas werkelijk te kunnen gaan leven, maar die zo vastgeroest zijn aan hun gewoonten, dat zij na een paar jaar sterven van verveling en ellende.

Iemand die voelt dat elke dag een geheel nieuw begin kan zijn, dat elke dag weer een avontuur is, een nieuwe reeks van mogelijkheden en problemen, waarmee onmiddellijk moet worden afgerekend, vindt volgens mij pas de werkelijkheid. Zo iemand maakt zichzelf elke dag opnieuw weer waar. Hij handelt omdat dit nu juist is, niet omdat in de dagen van zijn overgrootmoeder dit ook al gedaan werd, of omdat het in een boekje staat. Een mens die naar de waarheid zoekt in het leven zal steeds weer met de mensen geconfronteerd worden en zien, dat ook de mensen niet zichzelf blijven, maar steeds weer veranderen.

Ik geloof dat je niet de waarheden van morgen moet zoeken, maar steeds weer de feiten en de waarheden van vandaag. Ik geloof dat wij elk dag alles op dezelfde wijze tegemoet moeten treden als geheel nieuw. Want zelfs dat, wat gisteren niet geheel juist bleek te zijn, zou vandaag geheel juist en waar kunnen zijn. Wij behoeven niet steeds weer alles te herhalen en elke dag weer zoeken naar de dingen die wij gisteren reeds onderzocht en afgekeurd hebben, maar zouden wij de dingen van gisteren ontmoeten, dan zullen wij dezen weer opnieuw moeten beschouwen en toetsen en ons weer af moeten vragen wat zij in feite nu betekenen. Moeilijk is dit wel, wat duidelijk wordt, wanneer je bemerkt dat je op deze wijze geen blijvende zekerheden en geen altijd goed passende systemen op kunt bouwen. En houd je niet te veel met de stellingen en theorieën van anderen bezig, wanneer je die niet zelf in de praktijk kunt toetsen.

Er zijn op aarde heel wat mensen die het alles precies schijnen te weten, of het nu over God het hiernamaals gaat. Mij doen zij denken aan mensen van een reisbureau, die alles heel goed weten over bijv. de Balearen, Majorca, Haïti of andere exotische plaatsen. Zelf zijn zij er natuurlijk nooit geweest, maar wanneer je hen zo hoort vertellen denk je, die weten het toch wel heel precies en zeker. Als je er komt valt het je vaak tegen. Alles is er wel, maar het is net een beetje anders. Het landschap is net zo mooi als op de foto en in de enthousiaste beschrijvingen. Maar het stikt er wel van de muggen. Of de hotels zijn er wel en het personeel is wel ordelijk, maar het kost je zoveel om hen werkelijk vriendelijk te houden. Ik weet niet, of het nu nog steeds zo is, maar in mijn tijd was het fooienstelsel als schepper van vriendelijke relaties wel heel erg in aanzien.

Op soortgelijke wijze vertellen de mensen je, wat de zin van het leven, de eeuwigheid en de rest is. Maar volgens mij zal voor een ieder die de waarheid wil vinden, geduld nodig zijn, omdat die eerst duidelijk beleefbaar wordt, wanneer feiten voor zichzelf spreken. Voor mij is dit een van de meest belangrijke geestelijke waarheden die er kunnen bestaan. Elk ogenblik van je leven moet voor zichzelf spreken. Elk ogenblik is er een nieuwe waarheid, nieuwe kracht, nieuw leven, een andere beleving van de werkelijkheid. Iemand die meent het leven van de geest en God te kunnen vangen in regels, doet er volgens mij goed aan onmiddellijk na de overgang een geestelijk nudistenkamp op te zoeken, want van geestelijke bagage is dan zeker geen sprake, hoogstens van ballast die je zo snel mogelijk moet kwijtraken om nog wat licht en vreugde te kunnen ervaren. En de enige geestelijke bagage die van belang is, is alles, waardoor wij meer kunnen zijn, meer kunnen begrijpen, meer harmonieën kunnen vinden. Meer zijn in de zin van meer werkelijke inhoud bezitten. Want met dat meer-zijn is het op aarde ook maar vreemd gesteld. Wanneer de referendaris een nieuw pak had, moest zijn chef een duurder hebben en voor het ophouden van zijn stand moest dan de klerk ook wel met iets nieuws op de proppen komen om mee te tellen. In mijn tijd dan altijd.

Maar volgens mij zijn er nog steeds mensen die door aanschaffingen die zij in feite niet nodig hebben, anderen duidelijk willen maken dat zij meer zijn dan anderen, al is men dan wel wat hipper. In mijn tijd was een veel voorkomend euvel, dat de mensen die iets betekenden, voortdurend in de weer waren om elkaar op allerhande terrein te overbieden en te overbluffen. En dat vind ik nu juist weer krankzinnig. Wanneer ik oude schoenen draag, die mij lekker zitten en nog heel zijn, moet ik dan nieuwe schoenen gaan kopen en mogelijk eksterogen opdoen alleen omdat de burens ook nieuw schoeisel hebben gekocht?

Dat doet u niet meer? Maar hoe vaak doet u geestelijk zoiets nog wel? Waarom gaat u mee met de mode in geestelijke richtingen, scholen, oefeningen? Zou het niet beter zijn om ook geestelijk datgene te volgen, te proberen, de onderzoeken wat vandaag beschikbaar is en wat bij je past? Want ook geestelijk is de waarheid elke dag weer nieuw. Juist in het nieuwe kunnen wij volgens mij steeds weer de waarheid vinden. Maar dan moeten wij wel uitgaan, van hetgeen wij werkelijk zijn en leven. Als u werkelijk kracht wilt hebben, kunt u vele procedures volgen. Langs elke weg kun je mogelijk de begeerde krachten uiteindelijk verwerven. Maar wanneer je rustig in jezelf denkt en je even concentreert is de kans groot, dat je evenveel of meer kracht vindt. De vraag is niet, wat de juiste procedure is, maar wat op het ogenblik werkelijk nodig en met je wezen harmonisch is. Pas je steeds weer aan de mogelijkheden en noodzaken van het heden aan. Zoek steeds weer zelf zo waar mogelijk te zijn en zo de waarheid van het heden te beseffen. Werk steeds met de middelen die je nu ter beschikking staan en grijp niet naar de mogelijkheden van gisteren of van morgen.

Innerlijke bewustwording is wel een van de vreemdste problemen, waarmee een mens te maken kan krijgen. Men veronderstelt maar al te vaak, dat dit een kwestie is van de juiste weg volgen en neemt het eerst beste systeem, wat ergens is uitgedacht. Er is bijv. iemand die wel eens gehoord heeft, dat de innerlijke bewustwording en inwijding bestaat uit 33 trappen. Die begint dan een trap van illusies in zich te bouwen. Maar als hij helemaal boven is, valt hij weer naar beneden en komt met zijn bibs in de feiten terecht. Waarop hij uitroept: heb ik hiervoor nu zo hard geestelijk gestreefd? Zeker, er is een geestelijke waarheid die je ook in jezelf zult moeten ontdekken. Maar dat is de waarheid omtrent dat, wat je zelf bent. Zoals er een geestelijke onwaarheid is die de mens steeds weer misleidt en tot mislukkingen doemt: het beeld dat je van jezelf waar zou willen hebben en anderen voorspiegelt reeds te zijn.

Er is een weg, waardoor een ieder zonder meer tot erkenning van zijn innerlijke waarheid kan komen. Een eenvoudige weg: Leer te aanvaarden, wat je zelf bent en wat je wereld is. Leer werken met de krachten, middelen en binnen de mogelijkheden die je op elk ogenblik bezit. Innerlijke onwaarheid bereik je het beste door net te doen of het noodzakelijke voor heden reeds gisteren is gebeurd, of morgen nog best gedaan kan worden, doen alsof je steeds met ferme schreden vooruitgaat, zelfs wanneer je in jaren niets bereikt hebt en vooral niet naar jezelf kijken, maar wel de gehele wereld steeds weer toeroepen: Kijk eens, hoe groot ik ben.

Conclusie: wees jezelf maar. Wanneer je een heel gewoon mens bent met van die huis-tuin-keuken-gedachten dan moet je niet hoog geestelijk en filosofisch willen zijn, maar eenvoudig jezelf zijn, waar zijn en de waarheid erkennen en aanvaarden, zoals jij die kunt begrijpen. Neem daar genoeg mee. U kunt overigens van mij wel aannemen dat er bij ons heel wat eenvoudigen van geest zijn, die het in de sferen verder hebben gebracht dan de meest would-be filosofen. Weet wat je doet en houdt je er bij, zonder vreemde termen enz. Want onze vriend Henri die eens op iets dergelijks commentaar gaf, zei volgens mij terecht: vele theosofen hebben met hun onbegrepen sofismen God bijna vermoord. Het is dus maar een geluk dat mensen God niet om kunnen brengen.

Om het nog eens samen te vatten: voor mij is bewust leven vooral ook leven in het nu, vandaag. Wat nu in je oprijst, de innerlijke harmonie, die je nu vindt, is op dit ogenblik je mogelijkheid je thuis te voelen in de kosmos en je er een mee te voelen zonder angst. Wie zo leeft, zal ontdekken dat de overgang niet werkelijk een zo grote verandering is. Zij is dan niet meer dan de ene kamer inlopen en de andere gelijktijdig verlaten.

Zolang je op aarde leeft, moet je ook met de stof rekening houden. Want hoe kun je geestelijk goed en bewust leven, wanneer je weigert het voertuig van die geest goed te onderhouden? Je probeert toch ook niet in een auto te rijden, terwijl de motor geen brandstof en verzorging krijgt? Breek met nutteloze gewoonten. Vraag je eens af, hoe vaak je iets zonder werkelijke redenen doet, alleen maar omdat je het gisteren ook zo hebt gedaan, of je vandaag druk maakt met dingen, omdat het morgen misschien wel zus en zo zal zijn. Realiseer je eens hoeveel verwarringen en ellende je jezelf hebt bezorgd door vast te houden aan een verleden dat voorbij was, of door je ernstig met een toekomst bezig te houden die nooit werkelijkheid werd. Dan leef je misschien wat meer in het heden. En wanneer u zich eens afvraagt welke ogenblikken u zonder meer in het heden hebt geleefd, zo zult u tevens tot de conclusie komen dat juist die ogenblikken de gelukkigste van uw leven zijn geweest.

Geluk is in feite harmonie, is wat je bent, opgaat in het geheel. En dit is zeker een belangrijke factor bij alle innerlijke bewustwording. Het brengt je er ook toe een voor jezelf geldende, maar ook bruikbare erkenning t.a.v. begrippen als waar en onwaar te vinden, waardoor je bewuster leeft.

En hiermee moet ik eindigen. Ik dank u voor uw aandacht en wens u een goeden avond.

d.d. 14 juli 1972

N.B. Vrijdag 28 juli laatste bijeenkomst voor de vakantie en vrijdag 1 september aanvang van het nieuwe verenigingsjaar.